

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. I. Yıllık ortalama sıcaklık, aynı enlem üzerindeki noktalarda merkezlerin yükselti, denizellik, karasallık özelliklerinden kaynaklı farklı olabilir.
II. Çizgisel hız aynı enlem üzerindeki noktalarda eşittir.
III. Aynı enlemden yaşanan gece-gündüz süresi eşittir.
V. Aynı enlem üzerinde boylam farklı olabileceğinden başlangıç meridyenine uzaklık aynı değildir. (Çanakkale-Erzurum)

CEVAP: C

2. A) Kocaeli alçak olduğundan yağmur, Bolu yüksek olduğundan aynı hava kütleli kar yağışı bırakır (özel konum).
B) Ağrı Konya'ya göre yüksek olduğundan daha soğuktur, bahar geç başlar, bitkiler daha sonra çiçek açar (özel konum).
C) Kışın en yüksek sıcaklık Akdeniz'de yaşanır. Çünkü ekvatora daha yakındır. Güneş daha büyük açı ile düşer (enlem).
D) Yerden yükseldikçe sıcaklık azalır. Bitkiler dağ yamaçlarından yukarı doğru kuşaklar oluşturur (özel konum).
E) Ege batıda olduğundan Doğu Anadolu'dan daha alçaktır haliyle daha sıcaktır (özel konum).

Soruda verilen özellik yükseltinin sıcaklık üzerinde oluşturduğu etkiyi açıklamaktadır. A, B, D, E seçenekleri yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek iken C seçeneği enlemin (matematik konum) sıcaklığa etkisine örnektir.

CEVAP: C

3. A) Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi aynı enlemedir. Bu nedenle sıcaklığın aynı olması beklenir. Ancak Akdeniz denizel olduğundan kış sıcaklığı yüksektir.
- B) Yaz mevsiminde nemin en az olduğu bölge Güneydoğu'dur. Nem az olduğundan sıcaklık aşırı artar.
- D) Kıyılar nemli ılıman, iç kesimler nemsiz, kuru ve ayaz olur. Kıyılar sıcak iken iç kesimler soğuk olduğundan fark fazladır.
- E) Nem ağır bir gaz olduğundan çukur alanlarda birikir. Dağların zirvelerinde nem az olduğundan günlük sıcaklık farkı fazladır.
- C) Karadeniz kıyılarında güneş ışınlarının düşme açısı daha güneydeki Ege kıyılarından düşüktür. Bu nedenle Karadeniz kıyıları daha serindir.

CEVAP: C

4.	<u>Rüzgar</u>	<u>Özellikleri</u>
	Föhn (Bakırsattıran)	Dağlık bölgelerden alçalan hava sürtünmeden dolayı ısınır. Kış mevsiminde karları eritirken yaz mevsiminde orman yangınlarına, bitkilerin kurumasına yol açar.
	Samyeli	Diğer adı Keşişlemedir. Ülkemize güneydoğudan sokulur. Kuraklığı artırır. (Özellikle Güneydoğu Anadolu)
	Lodos	Güneybatı kıyılarına Akdeniz üzerinden gelerek yağış getirir. Deniz ulaşımını olumsuz etkiler.
	Karayel	Balkanlar üzerinden eser sıcaklığı düşürür.
	Poyraz	Kuzeydoğudan eserek sıcaklığın düşük hissedilmesine yol açar. Deniz ulaşımını olumsuz etkiler.

CEVAP: A

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

5. Kıyı bölgelerde denize paralel uzanan dağların denize dönük yamaçlarında bol yağış nedeni ile tuzsuz, kireçsiz topraklar oluşurken aynı dağların iç kesimlerinde farklı iklimler oluşur (iklim daha kurak ve soğuktur). Toprak tipleri iklimden etkilenebildiğine göre her iki yamaçta toprak özellikleri değişir. I. yöre Doğu Karadeniz dağlarını göstermektedir.

CEVAP: A

6. Antalya'daki mağaralar, Mersin'deki obruklar kalker kayacının yeraltı suları ile çözünmesi sonucu oluşur. Pamukkale travertenleri ise kalkerin (kireçtaşı) yer yüzünde çökmesi ile oluşmuştur. Bu durum ülkemizde çözünebilir kayaçların yaygın olduğunu gösterir.

CEVAP: D

7. Taralı yöre Batı Karadeniz kıyılarını gösterir. Burada dağlar denize paraleldir. Bu nedenle kıta sahanlığı (şelf alanı) dardır. Aynı zamanda limanların hinterlandı (iç kesimler ile olan ulaşım ağı) dardır.

Batı Karadeniz'de dağların denize paralel olması falezlerin oluşmasına yol açarken aynı zamanda doğal liman sayısını azaltmaktadır. Taralı yörede Karadeniz Bölgesi'nin tek doğal limanı Sinop bulunur.

CEVAP: C

8. Grafik incelendiğinde akarsuyun en fazla suyu (Aralık, Ocak, Şubat) kış mevsiminde taşıdığı görülür. Bu durum kış yağışlarının yağmur olarak düştüğünü de gösterir. Akdeniz ikliminde yer aldığı aşikardır. Bu nedenle akarsu Kıyı Ege'dedir.

CEVAP: A

9. K: Kentleşme ve göç alımının fazla → İstanbul İzmit çevresi sanayileşmeye bağlı örnek oluşturur.
- L: Dağınık kır yerleşmesi → Tarım alanları dağınık, su kaynakları bol bir yörede insanlar evlerini tarım arazilerine yakın kurduğundan dağınık kır yerleşmesi oluşur. I nolu yer Doğu Karadeniz.
- M: Toplu yerleşme → Konya ve çevresinde su kaynakları az yerşekilleri sade olduğu için oluşur.

CEVAP: D

10. Türkiye’de nüfus 1927’den 2020’ye kadar sürekli artış göstermiştir. Her sayım döneminde bir önceki döneme göre daha fazla nüfusumuz olmuştur.
- Ancak nüfus artış hızı ve işsizlik oranı tabloda belirtilmemiştir.

CEVAP: A

11. A) Bölgelerin gelişmişlik düzeyinin farklı olması mamul madde, tüketim maddesi, hammadde ticaretini artırmıştır.
- B) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi mal ve hizmetlerinin kısa sürede tüketim merkezlerine ulaşmasını sağlamıştır.
- C) Farklı tarım ürünleri üreten bölgeler diğer bölgelere satış yapmaktadır.
- E) Reklam, moda, haberleşme pazarlama imkanlarını artırmıştır.
- Türkiye’de maden sanayisi yeterince gelişmediğinden yeraltı kaynaklarının bölgeler arasında yaygın olarak ticareti yapılmamaktadır.

CEVAP: D

12. I. Saint Pierre kilisesi → Hatay → Akdeniz Bölgesi
- II. Hasankeyf → Batman → Güneydoğu Anadolu
- III. Nemrut Dağı Milli Parkı → Adıyaman → Güneydoğu Anadolu
- IV. Zeugma (Belkıs) → Gaziantep → Güneydoğu Anadolu
- V. Göbeklitepe → Şanlıurfa → Güneydoğu Anadolu

CEVAP: B

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

13.	<u>Sanayi</u>	<u>Yararlanılan hammadde</u>
I.	Dokuma	Pamuk, keten
II.	Şeker	Şekerpancarı
III.	Çimento	Taş ve toprak

CEVAP: D

14. Bir ülkede ithalat ve ihracat toplamı dış ticaret hacmini (miktarını) verir.

Buna göre:

- A) Fransa ile yapılan ticaret miktarı 6 milyar \$ civarındadır. Grafikteki diğer ülkelerden azdır.
- B) Almanya ile yapılan ticaret 11 milyar \$ civarında olup diğer ülkelere göre fazladır.
- C) Grafikte ülkemizin ticaret yaptığı 4 ülke verilmiştir. Diğer dünya ülkelerinden bahsedilmediğinden hangi kıta ile daha fazla ticaret yapıldığına ulaşılamaz.
- D) İlk sütunlar dış alım giderlerini, ikinci sütunlar dış satım gelirlerini gösterir. Buna göre grafikteki hiç bir ülkede dış satım gelirimiz dış alım giderlerimizden fazla değildir.
- E) ABD ile yapılan dış ticaret açığımız yaklaşık 1 milyar \$ iken İtalya ile ticaretimizde rakam 2 milyar dolardır.

CEVAP: C

15. Buğday, tütün, mısır ve ayçiçeği Cumhuriyetten önce de tarımı yapılan ürünlerdir. Diğerlerine göre tek Cumhuriyet Dönemi bitkisi şekerpancarıdır.

Şekerpancarı fabrikası olmayan tek bölgemiz Güneydoğu Anadolu'dur.

CEVAP: B

16. Maden çeşitliliği Doğu Anadolu ve Ege bölgesinde fazladır. Madenlerin bir bölümü özelleştirilerek özel sektöre devredilmiştir. Aynı maden yatağı farklı bölgelerde olduğundan çıkarım maliyeti azalır.

Jeolojik olarak farklı evrelerden geçen Türkiye’de çeşitli madenler bulunur. Madenlerimizin büyük bölümü işlenmeden satılır. Bu nedenle madencilik sektöründen elde edilen gelir de henüz istenilen düzeyde değildir.

CEVAP: E

17. Samsun, Tokat ve Çorum Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesinde yer alır. Sinop ve Yozgat Yeşilirmak Havzasını Gelişim Projesi kapsamında yer almaz.

CEVAP: D

18. <u>Termik Santral</u>	<u>Kullanılan Kaynak</u>
Çayırhan	Linyit
Soma	Linyit
Elbistan	Linyit
Ambarlı	Doğalgaz
Çan	Linyit

CEVAP: D